

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проекту Закону України про внесення зміни до розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" Бюджетного кодексу України щодо зарахування плати за оформлення та видачу документів у галузі державного експортного контролю до спеціального фонду державного бюджету

1. Обґрунтування необхідності прийняття законопроекту.

В умовах повномасштабної збройної агресії РФ проти України та дії воєнного стану триває пошук можливих додаткових надходжень державного бюджету для покриття невідкладних потреб Збройних Сил України.

Кабінетом Міністрів України 1 липня 2026 року прийнято постанову № 875 "Деякі питання здійснення міжнародних передач товарів на період дії правового режиму воєнного стану в Україні", якою запроваджено оновлений порядок здійснення міжнародних передач товарів військового призначення та подвійного використання на період дії правового режиму воєнного стану. Зазначене рішення фактично створює правові передумови для контрольованого відкриття експорту окремих товарів військового призначення та подвійного використання, вироблених українськими суб'єктами господарювання, за умови збереження пріоритету забезпечення потреб Збройних Сил України та інших складових сил безпеки і сил оборони.

Запровадження такого механізму матиме наслідком збільшення кількості звернень суб'єктів господарювання за оформленням та видачею документів у галузі державного експортного контролю, зокрема дозволів, висновків та інших документів, необхідних для здійснення міжнародних передач товарів військового призначення та подвійного використання. Відповідно, очікується зростання надходжень від плати за оформлення та видачу документів у галузі державного експортного контролю. Оскільки такі надходження виникатимуть у зв'язку з експортом товарів військового призначення та подвійного використання, економічна природа зазначеної плати є безпосередньо пов'язаною з оборонно-промисловим потенціалом держави. Тому в умовах воєнного стану кошти, отримані у зв'язку з оформленням та супроводженням відповідних експортних процедур, мають максимально спрямовуватися на посилення оборонних спроможностей України.

Зарахування плати за оформлення та видачу документів у галузі державного експортного контролю до спеціального фонду державного бюджету дозволить забезпечити цільове використання таких коштів на закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння, військової техніки, виплату грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України. Такий підхід відповідає логіці воєнного часу: фінансовий ресурс, який формується завдяки діяльності українського оборонно-промислового комплексу та контрольованому експорту товарів військового призначення і подвійного використання, має

повертатися у сектор безпеки і оборони та працювати на розвиток обороноздатності держави.

Отже, необхідність внесення змін до Бюджетного кодексу України обумовлена потребою створення цільового та сталого механізму спрямування надходжень, пов'язаних із наданням платних адміністративних послуг у галузі державного експортного контролю, на безпосереднє посилення обороноздатності держави. Закріплення у Бюджетному кодексі України цільового спрямування відповідних надходжень на потреби оборони демонструватиме, що держава забезпечує баланс між підтримкою національного оборонно-промислового комплексу, виконанням міжнародних зобов'язань та першочерговим забезпеченням потреб Збройних Сил України. Зазначене також сприятиме підвищенню суспільної довіри до механізму контрольованого експорту оборонної продукції. В умовах війни відкриття експорту товарів військового призначення може бути виправданим лише за умови, що такий експорт не послаблює, а навпаки – посилює оборонні можливості держави.

У зв'язку з цим за ініціативою Міністерства оборони України підготовлено проект Закону України про внесення зміни до розділу VI "Прикінцеві та перехідні положення" Бюджетного кодексу України щодо зарахування плати за оформлення та видачу документів у галузі державного експортного контролю до спеціального фонду державного бюджету */далі – законопроект/*.

2. Мета законопроекту.

Метою законопроекту є законодавче закріплення у бюджетному законодавстві на період дії воєнного стану цільового спрямування плати за оформлення та видачу документів у галузі державного експортного контролю на здійснення заходів у сфері оборони (а саме на: закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння, військової техніки; виплату грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України), що дозволить залучити додаткові кошти на першочергові потреби Збройних Сил України без збільшення податкового навантаження.

3. Загальна характеристика та основні положення законопроекту.

Законопроектом пропонується доповнити розділ VI "Прикінцеві та перехідні положення" Бюджетного кодексу України новим пунктом 60⁻¹, яким установити, що, як виняток з положень пункту 36 частини першої статті 64 та пункту 14 частини першої статті 64⁻¹ цього Кодексу, з 1 серпня 2026 року по 31 грудня року, в якому буде припинено або скасовано воєнний стан, введений Указом Президента України від 24 лютого 2022 року № 64/2022 "Про введення воєнного стану в Україні", затвердженим Законом України "Про затвердження Указу Президента України "Про введення воєнного стану в Україні" від 24 лютого 2022 року № 2102-ІХ, плата за оформлення та видачу документів у

галузі державного експортного контролю зараховується в повному обсязі до спеціального фонду Державного бюджету України і спрямовується Міністерству оборони України у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України, на: закупівлю, модернізацію та ремонт озброєння, військової техніки (50 відсотків); виплату грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України (50 відсотків).

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання

У відповідній сфері суспільних відносин діють: Конституція України, Бюджетний кодекс України, Закон України "Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання", Закон України "Про правовий режим воєнного стану", постанова Кабінету Міністрів України від 01.07.2026 № 875 "Деякі питання здійснення міжнародних передач товарів на період дії правового режиму воєнного стану в Україні" та інші нормативно-правові акти, що регулюють бюджетні та оборонні правовідносини.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Реалізація законопроекту призведе до збільшення доходів спеціального фонду державного бюджету (в частині надходжень плати за оформлення та видачу документів у галузі державного експортного контролю) та відповідного збільшення за рахунок зазначених надходжень видатків спеціального фонду державного бюджету на здійснення заходів у сфері оборони (визначених законопроектом).

Однак наразі неможливо визначити обсяг таких надходжень (пов'язаних з реалізацією постанови Кабінету Міністрів України від 01.07.2026 № 875), оскільки він буде залежати від строків практичного запровадження оновленого механізму міжнародних передач товарів військового призначення та подвійного використання, кількості звернень суб'єктів господарювання, фактичної готовності виробників до експорту, а також рівня наповненості внутрішнього попиту на відповідну продукцію для потреб Збройних Сил України та інших складових сил безпеки і сил оборони.

6. Очікувані правові та соціальні наслідки прийняття законопроекту

Прийняття законопроекту дозволить:

забезпечити цільове спрямування надходжень від плати за адміністративні послуги у сфері державного експортного контролю на потреби оборони;

створити додаткове джерело фінансового забезпечення закупівлі, модернізації та ремонту озброєння, військової техніки, виплати грошового забезпечення військовослужбовців Збройних Сил України;

посилити зв'язок між розвитком оборонного експорту та фінансуванням обороноздатності держави;

підвищити прозорість і суспільну прийнятність механізму контрольованого експорту товарів військового призначення та подвійного використання;

забезпечити повернення частини фінансового ефекту від діяльності оборонно-промислового комплексу безпосередньо на потреби Збройних Сил України.

Народні депутати України

ЄАС ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ
Підписувач: Мотовиловець Андрій Вікторович
Сертифікат: 3FAA9288358EC003040000002EE32E006BA8EA00
Дійсний до: 12.11.2027 0:00:00

Апарат Верховної Ради України
90д9/1-2026/165272 від 10.07.2026

2287140